

Pravlice iz Krajnskega.

2. Škratelj pomočnik.

Neki vojak gré od soldašine odpušen domú. Med potjo je silno pomanjkanje terpel; sprositi si ni nič mogel, ker ni ptujega jezika znal. Za neko mejo zdihuje, kar zasliši v vodi stokati; gré k vodi in ugleda v nji kozarec, poseže po-nj in oglasi se notri: „Iz vode me vzemi.“ Ko kozarec iz vode vzame, vidi, da je Škrat notri; al ta ga prosi, naj ga spusti, da ga hoče obogatiti. Vojak vzame na kozarec privezano pismo, ga hrani in odmaši kozarec. Škratelj pravi: „Jez grem tje v uno véliko mesto, neko kraljičino obsest; nihče me ne bo od nje spravil, kot sam ti.“ Škratelj gré, in čez nekaj malo dni vojak za njim. Vse je že tam od obsedene kraljičine govorilo, in da ji nihče ne more pomagati. Vojak reče straži, naj ga v kraljevo grajšino spusti, pa se brani, in zadnjič ga z nadleževanjem, ker obeta, da bo kraljičini pomagal, pusté notri. Res jo koj Škratelj popusti. Vprašajo vojaka: „Kaj hočeš za plačilo?“ On pravi: „Zdaj mi dajte toliko, kot za proti potrebujem in pa pismo, da, če bom kaj več potreboval, mi bote dali, ko vam pismo pošljem.“ Potem gré stran. Pred mestom ga Škrat čaka in pravi: „Ali nisva dobro opravila? Zdaj grem pa v drugo mesto, bom pri drugi kraljičini ravno tako storil, in ti za mano pridi; le ti me boš od nje spravil, da ti bodo obilno plačali. Vse se tako zgodi kot pervikrat. Škrat ga nazadnje spet pred mestom čaka, in se hvali kot prejšnikrat; potlej pa pravi: „Jez bom še eno obsedel, iz ktere me pa ne ti, ne kdo drug ne bo spravil.“ Vojak pravi: „Preden se ločiva, pokaži mi še, kako ti v ta mali kozarec greš, ker si velik.“ Škratelj mu pokaže; ali kadar je notri, vojak kozarec zamaši, dene spet pismo čez in ga nese v vodo nazaj.

3. Strahú željan.

Nekega cerkvenika sin je vasoval ponoči, nič ga ni strah. Oča in gospod fajmošter ga želita v strah pripraviti, ker je pravil, da ne ve kaj je strah. Napravila sta mežnarskega hlapca, da se v cerkvi na mertvaški oder vleže kot mertev. Ko pride sin cerkvenika domú, mu naročita, naj prihodnjo noč potuhnjenega merliča varuje, da mu ne bo ušel. Varuje ga, merlič pa začne o polnoči kviško lesti; brez strahú mu zapove, naj miruje. Ker merlič ne uboga, in hoče iz cerkve uteči, ga cerkvenikov sin zakolje. Drugi dan ga gospod in oča vprašata, kaj se je ponoči godilo in povedal je. Gospod mu reče: „Ti li pojdi po svetu straha iskat, kamor hočeš.“ Gre in pride k nekemu mlinu, ktereга je hudič v najemu imel na sedem let s tem pogojem, da bode gospodarju vse smlel, kar mu pošlje. Neprestrašenec naš pravi mlinarskemu gospodarju, da strahú iše in gospodar mu reče, naj gre v mlin. Gre in ponoči ga hudič plaši, zdaj da hiša gori, zdaj da hoče voda mlin vzeti i. t. d. Nič se ne boji vsega tega. Zjutraj ga vpraša mlinar ali ga je bilo strah; in odgovori mu da nič; še pravi gospodarju: „Jez vam od vraga še mlin nazaj dobim v 24 urah, če hočete. Gospodar pravi: Lé. Neprestrašenec naš ukaže poln meh muh naloviti in te mu nese v mlin s pristavkom: „To ti je gospodar smleti poslal.“ Muhe vragu uidejo in tako je ob mlin prišel. Gospodar neprestrašencu mlin in hčer ponuja za plačilo pa ta ne mara ne za mlin ne za hčer. Gré dalje in pride do rabeljna. Spet temu pove, da iše strahú, in rabelj pravi: „Danes sem jih pet obesel, le pojdi nocoj pod vislice spat. Neprestrašenec gre o polnoči, obešenci z nogami migajo, neprestrašenec jih po nogah tepe in spet ga ni bilo nič strah. Neprestrašenec gre v neki grad strahú iskat; tam mu povedo, da v njih gradu gori na nekem hribu bo strah našel, naj li 3 dni notri bo. Dali so mu za 12 dni živeža, tri sobe mu odkažejo in kuhinjo. Neprestrašenec je notri prvo noč. Ob enajstih poči pred gradom nekdo s korobačem, pride gori, ga straši, da gori itd., pa naš neprestrašenec se ne zmeni in gré večerjo za se in še za tri kubat. O

kuhi mu je človeško nogo verglo v kuhinjo, pa tudi za to se nič ni zmenil. Potlej znosi jed na mizo v 4 skledah in pripravi vse, kar je treba k jedi, in k vsaki skledi prižge eno luč. Prišli so trije brez glav; on je, in reče tem brezglavnim: „Jejte, da potlej spravim.“ Jedo in dobili so glave; trije gospodje so bili. Potlej ga peljejo s sabo v hram, naj jim pomaga v sodu dnarje vzdigovati; pa svetil je, pomagati pa nič noče ter pravi: jez nimam nič pri dnarjih. Nesli so jih v neko sobo, na mizo vsuli ter pravijo: „Ti imaš tukaj za plačilo dnarje.“ Drugi večer je spet tako jed pripravil; ravno tako se je vse godilo, in potlej prideta dva možka in ena ženska brez glav. Jedo in dobili so glave ter mu dnarje ponujajo, pa nič ne vzame, in spet ti mu pusté dnarjev za plačilo, ker jih je iz izdanja otel. Tretji večer spet tako stori kot prva dva; prišla je brez glave neka ženska, je in dobí glavo. Ta mu dá pisma od grajšine in tako je djala: „Troje rodov je že tukaj doli, ki nimajo pravice do tega grada.“ Drugi dan gré s pismi v spodnjo grajšino in pustili so mu stari bogati grad. Zadnjič gré domú, in tam pripoveduje gosp. fajmoštru, da ni nikjer strahú najdel. V tem je priberačila neka baba in sliši to. Potlej poduči ona gosp. fajmoštra, da naj ga zapró v ječo, kjer je eno samo okno; naj mu dajo luč, katero bo zmiraj gledal, in naj mu pod skledo živo vrano poveznejo, da naj to skledo še le tretji dan odvezne, viditi, kaj je pod njo. Gospod fajmošter vse tako stori. Neprestrašenec bi bil rad berž zvedil, kaj je pod skledo; odvezne jo tedaj, vrana mu zleti v obraz, in on upije, da ga je strah, kakor nikdar še tako.

Poženčan.

Osoda.

V lepoti nježni cvetka se razvija,
Ne mami zlobne je nevihte sila,
Varuje Stvarnikova roka mila,
Duhteče njedro ji rosica zmija.

Preproge černe se prikrade zona,
Nebó mogočni stresajo gromovi,
Vetrov razljutih tulijo glasovi,
Glavico velo skloni tudi — ona.

Tako sercé mladenču prosto bije,
Pogum iskren v junaških persih klije,
Osnov bučeča burja ne podira. —
Težav pa vzdigne se protečih čeda
Za goro vgaša upa zvezda blede —
Življenje v persih mladih že umira.

Gr. Krek.

Dopisi.

Iz Tersta 2. aprila. A. K.-s. Od slovenskih igrokazov, ktere so slovenski domorodniki v Gradcu izdajati obljubili, smo pervega ravno prejeli. Ime mu je „Dervar“. Akoravno je osnova iz nemškega posneta, se mora izdajatelj v hvalo spričati, da so jo gledé predmeta prav dobro zadeli. Igra ni samo izverstno poslovenjena, ampak je slovenski narodnosti tako lepo primerjena, da se bo gotovo vsem Slovencom lahko prikupila. Ravno tako jo bodo tudi sosedi naši na Horvaškem z veseljem prebirali, ker je nekoliko ról v njih jeziku spisanih, kar se igri posebno dobro prileže. Dobrovoljci, spravite jo berž na oder! ploskanja vam manjkalo ne bo. Na tem igrokazu se pozná, da je uredništvo v dobrih rokah, in to nam je porok, da bojo drugi igrokazi, ktere še pričakujemo, pervemu se prilegli. Akoravno smo unkrat po „Novicah“ zvedili, da gg. izdajatelj do 300 naročnikov še njih veliko manjka, se vendar nadjamo, da se bo toliko več iztisov po bukvarnicah spečalo. Omeniti, da bi nam dobri izvirno-slovenski igrokazi še ljubši bili, nam ne bo nihče zameril, pa preden bomo takih večakali, bo zajcu lahko dolg rep zrastel. Ravno tako malo nam bo pa kdo zameril, ako si boljših igrokazov drugih